

Канстытуцыйная рэформа**Што прапануюць змяніць у выбарчай сістэме?**

Учора адбылося чарговае пасяджэнне Канстытуцыйнай камісіі, на якім былі разгледжаны магчымыя змяненні ў раздзел Канстытуцыі, што рэгламентуе выбарчую сістэму.

Старшыня Канстытуцыйнага суда, старшыня Канстытуцыйнай камісіі Пётр Міклашэвіч пазначыў асноўныя моманты меркаваных змяненняў. Гаворка ідзе, у прыватнасці, аб тым, каб замацаваць у Асноўным Законне канстытуцыйны статус Цэнтральнай выбарчай камісіі, «вызначыўшы, што гэта орган незалежны, фарміруецца на парытэчнай аснове, каб быў адпаведны давер ад грамадзян, выбаршчыкаў і ўсіх удзельнікаў выбарчага працэсу пры падвяжэнні вынікаў і ў самім працэсе галасавання, правядзення іншых выбарчых працэдур».

Аб'ектыўныя рэаліі грамадска-палітычнага развіцця ў краіне паказваюць неабходнасць адмовы ад вылучэння кандыдатаў у дэпутаты працоўнымі калектывамі. «Трэба вызначыцца, што гэтым правам валодаюць палітычныя партыі, і на канстытуцыйным

узроўні замацаваць пэўныя прынцыпы ў выбарчым працэсе», — падкрэсліў Пётр Міклашэвіч. Ён таксама нагадаў, што ў працэдурі збору подпісаў у падтрымку таго ці іншага кандыдата могуць удзельнічаць і грамадзяне.

«Неабходна зняць некаторыя абмежаванні для асоб, якія знаходзяцца пад вартай да суда, паколькі дзейнічае прэзюмпцыя невінаватасці. Асоба да суда лічыцца невінаватай, толькі суд прыгавором можа ўстанавіць яе вінаватасць і невінаватасць. Адпаведна, паступіў шэраг іншых прапаноў, якія будуць аналізавацца, даследавацца і рэдакцыйнай групай прапрацоўвацца магчымыя змяненні», — расказаў старшыня камісіі.

Намеснік старшыні Канстытуцыйнага суда, член Канстытуцыйнай камісіі Наталля Карповіч расказала, што ад грамадзян паступіла больш за 300 прапаноў па змяненні выбарчай сістэмы. У прыватнасці, паступілі прапановы аб мэтазгоднасці змянення ўзроставых цэнзаў грамадзян, увядзення грамадзянскага ўзросту для ўдзелу ў выбарах і зямання выбар-

ных пасадак, каб выбаршчык больш свядома прымаў сваё палітычнае рашэнне. «Таксама ўносіліся прапановы, якія датычацца выключэння некаторых абмежаванняў, прадуладжальных у Канстытуцыі для асоб, якія падарожваюць ў здзяйсненні злачынстваў. Таксама размова ішла аб змякчэнні абмежаванняў адносна асоб, якія прызнаныя судом недзеяздольнымі, — каб права абіраць і быць абраным абмяжоўвалася толькі для тых недзеяздольных, якія ў сілу свайго псіхічнага стану не могуць прыняць адпаведнага рашэння», — адзначыла Наталля Карповіч.

Акрамя таго, грамадзяне звярталі ўвагу на неабходнасць развіцця ў палажэннях Канстытуцыі ўдзелу розных формаў сацыяльнага прадстаўніцтва. Найперш размова ідзе аб палітычных партыях. У гэтай частцы ўносіліся часам нават проста супрацьлеглыя прапановы. Шэраг грамадзян прапануе захаваць мажарытарную выбарчую сістэму, пры якой усе дэпутаты абіраюцца народам і кожны выбаршчык галасуе за канкрэтнага кандыдата. Іншыя прапановы ўвесці ў выбар-

чую сістэму элементы прапарцыянальнасці, г. зн. прадстаўніцтва палітычных партый.

Наступны блок прапаноў датычыўся змяненняў у раздзеле Канстытуцыі аб правядзенні рэспубліканскіх рэферэндуму. Асноўныя з іх — пашырыць кола суб'ектаў, якія могуць ініцыяваць рэферэндум, удакладніць юрыдычную сілу рэферэндуму, рашэнняў, якія прымаюцца на ім. «І істотная прапанова датычыцца магчымасці папярэдняй правэркі пытанняў, якія выносяцца на рэспубліканскія рэферэндумы: паколькі гэта пэўны арганізацыйны намагаць і фінансавыя выдаткі, грамадзяне прапануюць ускласці, напрыклад, на Канстытуцыйны суд ці іншы дзяржаўны орган паўнамоцтвы правэркі, вынясення заключэння альбо рашэння аб мэтазгоднасці пастановкі пытання на рэферэндуме ў дадзенай форме», — дадала Наталля Карповіч.

Паводле яе слоў, усе прапановы грамадзян будуць вывучаны Канстытуцыйнай камісіяй з улікам практыкі, міжнародных падыходаў, асаблівасцяў развіцця нашай краіны.

Паводле БелТА.

Міністэрства лясной гаспадаркі падвяло вынікі рэспубліканскай добраахвотнай акцыі «Тыдзень лесу — 2021». Нагадаем, сёлета яна адбылася ўжо ў 14-ы раз і была прымеркавана да Года народнага адзінства.

Усяго ў акцыі ўзяло ўдзел 58 778 чалавек, у 2020-м у акцыі паўдзельнічала крыху больш за 42 тысячы беларусаў. У асноўным добраахвотнікі займаліся пасадкай лесу. Усяго за сем дзён на плошчы 7150 гектараў было высаджана 33 188 814 дрэў.

У ходзе акцыі добраахвотнікі таксама займаліся прыборкай смецця (прыбрана 2 976,54 кубаметра), рыхтавалі месцы масавага адпачынку да летняга сезона (адрэстаўрыравана 139 аб'ектаў). У рамках «Тыдня лесу» па ўсёй краіне было закладзена некалькі дзясяткаў памятных алей.

У міністэрстве паведамілі, што сёлета найбольшая колькасць валанцёраў працавала ў Мінскай вобласці (13 150 чалавек), а вось у Гомельскай вобласці была акумулявана найбольшая колькасць лясных культур (каля 12 мільёнаў штук).

Падчас акцыі кожны добраахвотнік ва ўзросце да 18 гадоў атрымаў ад лесагаспадарчых устаноў невялікі сувенір, у хуткім часе ляскасць таксама заахвоцаць найбольш актыўныя ўстановы адукацыі, а Міністэрства лясной гаспадаркі абярае пераможцаў конкурсу ў сацыяльных сетках. Нагадаем, валанцёрам прапанавалася зняць крэатыўныя фоты і відэа, размясціць іх у сацсетках з хэштэгамі акцыі. Да канца красавіка дэсяць аўтараў найбольш крэатыўных работ атрымаюць памятныя «лясныя» наборы ад арганізатараў акцыі.

Акцыя**Любіш паплаваць...**

Традыцыйная веснавая акцыя «Чысты вадаём» пройдзе ў Беларусі 16—24 красавіка, паведамілі ў Беларускаму таварыству паляўнічых і рыбалоў, якое арганізоўвае мерапрыемства.

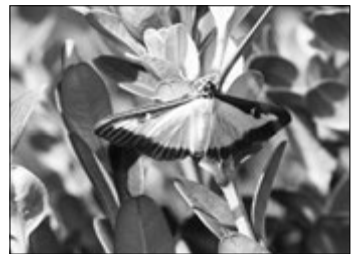
Яна скіравана на экалагічнае выхаванне насельніцтва, прыцягненне ўвагі да праблемы забруджвання вадаёмаў, а таксама на прыядзенне ў парадак прыбярэжнай зоны напярэдадні адкрыцця сезона масавага актыўнага адпачынку на прыродзе.

Паўдзельнічаць могуць усе ахвотныя. Для гэтага трэба звярнуцца ў раённыя ўстановы Беларускага таварыства паляўнічых і рыбалоў па месцы жыхарства, дзе выдадуць усё неабходнае (смеццевыя пакеты, палчаткі), а таксама дапамогуць з вывазам сабранага смецця. З інфармацыяй аб раённых арганізацыйных структурах, іх адрасамі і тэлефонамі можна азнаёміцца на сайце таварыства.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Будзь у курсе!**Нежаданы госць з Усходняй Азіі**

Вучоныя з БДУ і БрДУ імя А. С. Пушкіна зафіксавалі распаўсюджванне нетыповага для Беларусі шкодніка дэкартыўных раслін — самшытавай агнёўкі. Гэта матылёк сярэдніх памераў серабрыста-белага колеру з карычнева-чорнай аблямоўкай па краях крылаў. Небяспеку для раслін уяўляюць яго вусені, якія сілкуюцца маладымі лісцем і сцяблом самшыта вечназялёнага.

Упершыню казюрку знайшлі ў 2019 годзе ў Камянецкім раёне мясцовага жыхары. У 2020 годзе Алег Сінчук (БрДУ) і Аляксандр Колбас (БрДУ) выявілі агнёўку ў гарадскім парку Брэста і зафіксавалі яе распаўсюджванне па ўсёй тэрыторыі абласнога цэнтру. Беларускія даследчыкі лічаць, што сёлета пры захаванні цёплага надвор'я з мая да кастрычніка насыкомае можа даць да трох пакаленняў. Гэта прывядзе да пашкоджання вялікай колькасці самшыта ў Беларусі і запатрабуе значнага павелічэння мерапрыемстваў па барацьбе з агнёўкай або поўнай адмовы ад выкарыстання дадзенай расліны пры азеляненні плошчаў.

На думку біёлагаў, шкоднік трапіў у Беларусь шляхам натуральнага перамяшчэння з Польшчы. Распаўсюджванне казюркі па Еўропе пачалося з 2006 года. Тады шкоднік быў знойдзены ў Германіі. А радзімай агнёўкі з'яўляецца Усходняя Азія. Папуляцыя насыкомага характэрная ў першую чаргу для Кітая, Індыі, Японіі, Карэі і Далёкага Усходу Расіі. Колькасць агнёвак у гэтых краінах рэгулюецца натуральнымі ворагамі — энтамафагамі і паразітамі. З-за іх адсутнасці ў еўрапейскім рэгіёне, у тым ліку і ў Беларусі, наяўнасць агнёўкі вельмі небяспечная для самшыта.

На дадзеным этапе беларускія навукоўцы прапануюць змагацца з насыкомым традыцыйнымі сродкамі па абароне раслін ад шкоднікаў. Апрацоўваць самшыт трэба на стадыі фарміравання вусеня. Кукалкі і матылі менш успрымальныя да прэпаратаў, таму дарослых асобін збіраюць уручную і знішчаюць. Здаровыя расліны не патрабуюць прафілактычнай засцярогі.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Рынак працы**Калі эфектыўная дапамога — працаўладкаванне**

У першыя тры месяцы 2021 года па садзейнічанню ў працаўладкаванні звярнулася 30 тыс. чалавек, з якіх 16,9 тыс. пастаўлены на ўлік у якасці беспрацоўных. Пра гэта паведамілі ў Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны.

У рамках рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы «Рынак працы і садзейнічанне занятасці» на 2021—2025 гады ў студзені — сакавіку 20,7 тыс. чалавек працаўладкавана на пастаяннае месца, 1,1 тыс. накіраваны на навучанне па прафесіях, запатрабаваных на рынку працы, 6,5 тыс. чалавек прынялі ўдзел у аплатах грамадскіх работ, 22 сям'і беспрацоўных пераселены на новае месца жыхарства і працы.

На 1 красавіка 2021 года на ўлік у якасці беспрацоўных знаходзілася 8,6 тыс. чалавек, што на 13,9 % менш, чым на 1 красавіка 2020 года.

Узровень зарэгістраванага беспрацоўна на 1 красавіка 2021 года склаў 0,2 працэнта і ў параўнанні з 1 красавіка 2020 года (0,2 працэнта) не змяніўся.

Узровень зарэгістраванага беспрацоўна ў Брэсцкай, Віцебскай, Гродзенскай і Магілёўскай абласцях склаў 0,3 працэнта, Гомельскай і Мінскай абласцях — 0,2 працэнта, г. Мінску — 0,1 працэнта.

Наймальніцамі на 1 красавіка 2021 года заяўлены звесткі аб наяўнасці 74,3 тыс. свабодных працоўных месцаў, што на 13,2 працэнта менш, чым на 1 красавіка 2020 года.

Попыт на работнікаў па розных прафесіях склаў 61,6 працэн-

та ад агульнай колькасці вакансій (на 1 красавіка 2020 года — 62,4 працэнта).

Пры гэтым у Мінску на аднаго беспрацоўнага прыходзіцца 19 вакансій, у Мінскай вобласці — 13,7, Гомельскай — 8,8, Гродзенскай — 8,7, Магілёўскай — 5,7, Брэсцкай — 5,5, Віцебскай вобласці — 5 вакансій.

Беспрацоўным лічыцца працаздольны грамадзянін, які не мае працы і заробку і зарэгістраваны ў камітэце па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта, упраўленні (аддзеле) па працы, занятасці і сацыяльнай абароне гарадскога, раённага выканаўчага камітэта ў мэтах пошуку працы, шукае працу і гатовы прыступіць да яе.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА**У Бруклін-Сэнтэр падчас пратэстаў затрымалі больш за 60 чалавек**

Паліцыя Бруклін-Сэнтэр (штат Мінесота) затрымала больш за 60 удзельнікаў акцый пратэсту, якія на працягу некалькіх дзён праходзяць у гэтым горадзе пасля забойства там у нядзелю паліцэйскімі мясцовага цёмнакурага жыхара Дантэ Райта. На прэс-канферэнцыі прадстаўнік паліцыі штата Мэт Лангер назваў дзеянні пратэстоўцаў «непрымальнымі» і папярэдзіў аб адказнасці тых, хто парушае правапарадак і злоўжывае правам на мірныя мітынгі. Паводле яго слоў, многія з узятых пад варту былі затрыманыя за «пагромы і іншыя злачынныя дзеянні». Памочнік камісары паліцыі Мінесоты па сувязях з грамадскасцю Букер Ходжэс звярнуў увагу на тое, што характар пратэстаў у Бруклін-Сэнтэр прыкметна змяніўся да горшага, як і склад удзельнікаў гэтых акцый. У розных частках горада здзяйсняліся акты вандалізму і налёты на мясцовыя крамы.

САЗАА заклікала спыніць гандаль дзікімі жывёламі на рынках

Эксперты адзначылі, што «жывёлы, асабліва дзікія, могуць быць крыніцай больш чым 70 працэнтаў усіх успышак інфекцыйных захворванняў у людзей», многія з якіх звязаныя з невядомымі дагэтуль вірусамі. Раней у гэтым годзе эксперты САЗАА наведлі кітайскі горад Ухань

з мэтай выяўлення крыніцы новага каранавіруса. Яны прышлі да высновы, што з вялікай доляй верагоднасці першапачаткова ковід цыркуляваў сярод кажаных, але чалавеку перадаўся не непасрэдна ад іх, а праз прамежкавага носбіта. Магчымай крыніцай інфекцыі маглі стаць замарожаныя прадукты, з якімі вірус мог трапіць на рынак ва Ухань, паведамілі спецыялісты арганізацыі.

Бананы апынуліся пад пагрозай знікнення

Чалавецтва можа застацца без банаўнаў з-за высокаінфекцыйнага глебавага грыбка, паведаміла Die Welt. Захворванне пад назвай Tropical Race 4 (TR4) пачало актыўна распаўсюджвацца ў Азіі і Аўстраліі ў XX стагоддзі, аднак у 2019-м яго ўпершыню выявілі ў Паўднёвай Амерыцы — асноўным сусветным рэгіёне-пастаўшчыку банаўнаў. Захворванне не паддаецца ўздзеянню хімікатаў, з-за чаго заражаныя глебы будуць выведзеныя з абароту як мінімум на 30-40 гадоў. Спецыялісты папярэджваюць, што нават невялікая часцінка заражанай глебы на падэшве ў фермера можа прывесці да распаўсюджвання інфекцыі. Акрамя таго, яны растлумачылі, што хвароба хутка распаўсюджаецца з-за перадачы раслінамі адзін аднаму адных і тых жа генаў.